



## **Universitätsbibliothek Paderborn**

**Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria**

**Eusebius <Caesariensis>**

**Mogvntiae, 1672**

XXI. Quòd de nudo ac simplici homine dici haec non possunt; & quòd infideles ob divini cultus ignorantiam, ne ortus quidem sui causam norunt.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14478**

Κεφ. ΚΑ.

## CAPUT XXI.

Οπέδωνται τοις φύλαις οὐδὲ θάνατοι ταῦτα λέγεται· καὶ οὐδὲ περίσσεις ἀγαθῶν θεοτοκίας, καὶ οὐδὲ τὸ εἶναι αὐτοῖς, ἀγαθόσιν.

**T**αῦτα δόξαιαν αὖτε τῷ Θεῷ εὗ φεγγένηται, περὶ γῆρας διηρώπτει λέγεται. παῖδες τοῦ τεχθέντος αὖθρώπου, ποίου δὴ ἔχει λόγον, γῆρας διηρώπτον καὶ αὐτογενοντού τοῦ γε αὔμπελον μητρόπολεν την δρεπάνιαν αὔμην, μηδὲ τῷ λαϊς θημέλειαν. πάσις αὖ νονθεῖν λεχθεῖν ἐπὶ γῆρας αὖθρώπινος ἡ γάρτοι Φύσις, θείας ἐστιν αὔμηνας διάκονος, Θεού αὖθρώπινος καὶ εὐσεβεῖς ἑργάτες. αἱ λαΐς καὶ σοιχεῖαν χαρά, Θεού καθοδον, οὐκ αὖθρώπεινος χαραπτεῖται καὶ οὐτός τε εὐχεῖται τὸν ποιητήν, Θεόν τὸ τέλος αὐτοῦ μητριαῖται, θείας Πηκτολήσεως σύμβολον τοῦ θεοῦ Θεοῦ, τὸν βίον καὶ τὸ σωζέας αὔξεντος ιεροτελεῖα, καὶ τοὺς αὐθρώπους ἡ γῆν εὐθραύσας τοὺς τον Θεὸν, τι δὴ μοι, Φυσιν, ὃ δέσποτα, τὴν τῆς μανίειας Πηκτολήσεως αὔραγκην καὶ ψήλαλον δοτὸ τῆς γῆς μετέωρον δέρεισαν διαφύλασσεις, αἵρει τῆς μακαρεμοτάτης σῆς εἰνεσεως ἡμέρας. ὁ δὲ Μάρων τοῖς εἰρημένοις Πηκτολήσεως αὔραγκη τάδε:

Ἄρχο μειδίων αὐορεῶν τὴν μητέρα κεδνὴν Γιανέαν ἡ γάρ σε φέρει πολλὰς λυκά-  
σαῖς. (σαν.

Σοὶ γονεῖς ἐπάμπται ἐφημέρεοι ἐγέλα-  
Οὐδὲ τὸ φύλακειν, οὐδὲ εἴναις δάστα θάλασσαν.

πᾶς δὲ πέδες τετότοιοι γονεῖς ἐμειδίασαν ὁ μητρώατοι Θεοὶ, ἀποίοις ἐτιδυναμεῖς καὶ α-  
χιμάτοις Θεοῖς, ἐν τοῖς οὐρανοῖς, οὐκ αὐθρώπινος ἡ σωμάτος Λεκτεων ἡ ἀπειρον, πι-  
στοιδεῖν ἐν τῷ αὔγοντι πνεύματα; ποίας ἡ Πηκτο-  
μάτια, ἐφεσίτε εἰν τῇ Θάλαθος διαθέσει, εἰ πάν-  
τι φίνηται; τι δὲ ὄλας κονὸν οὐφίατε καὶ ήδο-

π; αἱλα ταῦτα ἐφειδω λέγειν τοῖς αὖθρώ-  
ποινα (εἰταγγυτούρην) οἰδεῖ, τὼν Φυχὴν  
αἰτῶν καθαρεύειν δοπὸ παντὸς κακῆς γε Κρί-  
ματος τοῦ θαυματουργούσιν. Πηκτολήσαμε δέ σε  
αἴτη σύμμαχον τοῖς λεγομένοις φεοτέ-  
σσαι, ἀγνόηνα νόμον ιστάρχυσσαι. πάντων  
τελεγοθῶν ἐντατοτάτῳ ἐλπίδᾳ, δοστοτητο-  
διδοκαλον, αἴτανασίας τούσχεον αἰκεδη-  
λογίσεις μὲν ἐνσέβεια τοῦ φιλανθρωπίας τοσκυ-  
νησαις ἡ θεοπεῖας χάριν αἰδον ὁ φείλο-  
μενοι δεινέτες, οἱ δὲ πειροί οὐχ οἱ τῆς σῆς

Quod deinde ac simplici homine dici hoc non possunt, & quod in fideles ob divini cultus ignorantiam, ne ortus quidem sua causam norunt.

**H**ac fortasse aliquis ex numero eorum qui prudentia minus valent, de hominis ortu dici existimaverit. Verum quae ratio est, ut hominis Filio in lucem edito, nec aratrum ac fementem tellus, nec vitis falcum & reliquam culturam desideret. Quomodo haec de hominis prole dicta esse intelligantur? Est enim natura divina voluntatis ministra, non humanis famulans iussionibus. Adeo quod omnium elementorum latitia, adventum Dei, non hominis cuiuspiam conceptum designat. Jam vero quod Poeta vitam sibi diutius prorogari optat, id planè argumentum est Deum invocantis. Vitam enim & salutem nobis a Deo postulare, non ab homine solemus. Et Erythrea quidem Sibylla Deum sic affatur: Cur mihi, inquit, Domine vaticinandi necessitatem imponis, ac non potius sublimem raptam ē terra, ad diem usque beatissimi adventus tui servas? Virgilius vero post versus quos supra retulimus, hec subiungit:

Incipe parve puer risu cognoscere matrem.

C Matri longa decem tulerit fastidia mēses.

Incipe parve puer: cui non risere parentes,  
Nec Deus hunc mensa, Dea nec dignata cu-  
bili est.

Quomodo enim parentes ei artifissent. Etenim pater illius Deus, experts qualitatis vis est. Et figurā quidem ipse omni caret, in aliorum tamen circumscriptione existit; nec humano præditus est corpore. Tali quoque expertem esse Spiritum divinum quis ignorat? Quod enim desiderium, quæ cupiditas inesse posset in affectu tummi boni, cuius desiderio reliqua omnia ducuntur? Quid omnino sapientiae potest esse commune cum voluptate? Verum sic loqui licet illis, qui humanam quandam Christi generationem sibi fingunt; neque operam dant, ut animum suum ab omni impiō facinore ac sermone integrum servent. Te hic, pietas, appello; tuum subsidium ad ea quæ dicuntur imploro; quæ nihil aliud es quam lex caltimoniae & sanctitatis; omnium bonorum maximè optabile; sanctissimæ spei magistra; immortalitatis certa promissio. Te veneror o pietas atque clementia. Tibi pro beneficio cu-

Fff f iii

rationis tuae qua opus habebamus, gratias debemus. At vulgus hominum tui auxilii expers, praesertim quo adversus te flagrat odio, Deum ipsum aversatur: nec intelligit, suae ipsius ac reliquorum impiorum vita cauam, ex divini Numinis cultu atque obsequio pendere. Totus enim mundus & quaecumque in mundo continentur, illius est possessio.

## Caput XXII.

*Gratiarum aetio Imperatoris, qua victoriae & reliqua bona sua Christo acceptas fert: & confutatio Maximini Tyranni, qui persecutionis crudelitate Christiana religiosis gloriam annexarat.*

**E**Quidem meam felicitatem meamque omnia pietati accepta refero. Testes sunt rerum eventus qui ex voto mihi responderunt: testes sunt pugnae atque victoriae, & tropae de hostibus parta. Scit & laudibus ea celebrat urbs Roma. Idem sentit populus urbis mihi carissimae: licet falsa spe deceptus, indignum sua majestate principem elegit: qui mox convenientem sceleribus suis exitum sortitus est. Verum ea nunc commemorare, nefas esse arbitror: mihi praesertim qui te, pietas, alloquer: & qui curam omnem ac diligentiam adhibeo, ut te castis sermonibus bonisque verbis compellam. Dicam tamen aliiquid, quod nec turpe nec indecorum videbitur. Bellum inexpiable: plenum amentia & inaudita crudelitatis, adversus te, pietas, & adversus omnes sanctissimas Ecclesias tuas a tyrannis gerebatur. Nec deerant in urbe Roma, qui tantis malis & publica calamitate larentur. Erat & campus ad praelium constitutus. Tum vero tu in medium progressa, temeritatem ultro tradidisti, fide in Deum fulta atque innixa. At crudelitas hominum impiorum, cum instar flammæ obvia queq; depasta esset, admirabilem quandam & celeberrimam tibi gloriam conciliavit. Hinc enim stupor ac veneratio tui, spectatores ipsos invasit. Ac tortores quidem ac carnifices, in cruciandis piorum corporibus defessos, & ad inopiam consilii redactos cernere licebat: vincula autem resoluta, laxatos equulos; & restinctas qua admovebantur flamas: contrà vero invictam constantiam ac libertatem piorum, qui ne tantulum quidem de gradu suo dimovebantur. Talia igitur aggressus quid profecisti, omnium hominum impiissime? Quæ malum, causa fuit furoris

A Πτυχείας, διὰ τὴν ἐμφύτου φρέσκης σεβαστοῦ θείαν, καὶ τὸν Θεὸν Δόπορέφειαι ράδειαν τὴν αἰτίαν ὅλως τῷ ζῆν καὶ εἴναι αὐτούτῳ τῷ λοιπῷ μναστεῖς, εἰπε τῷ πέδος τοῦ κρηπίτη θύηνον Θεῷ ἡγεμόνιαι πᾶς γρόκοσμος εἰπεις οὐδὲν, καὶ οὐδὲν εἶναι κόσμῳ.

## Κεφ. KB.

Ευχαριστίας οὐχεισθανικας η τὰ λοιπά στρατιώτης φύσα, καὶ ιδειχθυκαὶ αὐτῶν τυραννούματος μηδε τοῦ διωτοῦ μὲν μικρού δοξαντή ιστούσα τετρα.

B Ε Γὰ μὲν τῆς ἐντυχίας τὸ εὔστοχον τῷ ἔμβρῳ πάντων, αἵτιῶμαι τὴν ἐνγάλην μάρτυρει ἃ καὶ ἡ ἑκάστη τῷ κατ εὐχαριστίαν πάντων αὐτραγαδίαι νίκαι κατατόπιν μίων τερπατασθωμέ ἃ καὶ μετ' ἐνθάδε επανεὶ καὶ μεγαλόπολις. Θέλεται δέ τοι ὁ δῆμος τῆς Φιλατάτης πόλεως, εἰκοπταῖς σφαλεράς ἐλπίσιν Ἑζαπατιθειού, οἷον ἐαυτῆς αὐτούλεος αρχεστάτῳ ἀρχῆμα εάλω, πεστηκόντως τε καὶ αἴσιαται ἐαυτῷ τετέλημημένοις, ὃν τὸ θέμιτον μητρινεῖσαι, μάλιστα ἐμοὶ τῷ διαλεγομένῳ στρεψαὶ πάσαν Πτυχείαν ποιεμενούτῳ αγναῖς καὶ ἐν φύμοις διαλέξεσι πεπιπτούσε. ἐξωδέτισως, εὖκαὶ ἀρχημονικότερεσταλῶν μέντοι μανίᾳ καὶ μικρῇ θεοτέσσεια, καὶ πάσαις ταῖς ἀγιοτάταις ἐκκλησίαις ταῦτα τυρφάνων πόλεμος ἀπονθάνει, εὐκαὶ ἐπέλεγχονται ίντες τοῦ οἴκου Ρώμη, τηλικότοις Πτυχαίροις δημοκανοῖς παρεσκευαστοὶ δὲ καὶ πεδιοτοὶ μητροὶ τοῦ περιελεύσατο, ἐπέδωκας σωτηρίαν διαδομένην τῇ πρεσβύτερος Θεὸν πίστει. Σηπτέμβριον ἀμότης, δικην πυρεστροφή διαστάθη Πτυχεία μετέντεντο, θαυματην καὶ διαποτοδοίδιμον εὐδοξίαν πρεσβύτεροι Καί σέεσα, βοτανταῖτα εἴχε τὸς θεωρίνες αὐτοῖς. τοιοῦτοι δημητριοὶ Καὶ σεβελενταῖς τὰ τοῦ εὐτέλη σωματα, ἢν ιδεῖν καίμονταις Καὶ διαπετέντες πρεσβύτεροι, παρθέμενοι ὃ τὸς δεσμοὺς ταῖς γε βασάνες αὐταῖς ἐκλύται, καὶ τοι πρεσβύτεροι μεναχνούσιαν δημητριαν. Καὶ δέ πρεσβύτεροι οὐδίγον οὐλαζόντων τὸν παρασιάν. τοιοῖσι ταῦτα τολμῆσθαις οὐδετέσσατε; τοιοῖσι ταῦτα τολμῆσθαις οὐδετέσσατε;